

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

**Силабус навчальної дисципліни
«Професійна супервізія та інтервізія»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС. 2 рік навчання
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра менеджменту охорони здоров'я. Одеса, вул. Пастера, 2а.
Викладач(-і)	професор кафедри, д.псих.н., проф. Литвиненко Ольга Дмитрівна доцент кафедри, к.псих. н. Ковальова Марія Володимирівна асистент кафедри: магістр психології Терещенко Ольга Олегівна
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Кусик Наталія Львівна, к.е.н., доц., відповідальна за навчально-методичну роботу кафедри 067-728-56-12 E-mail: nataliia.kusyk@onmedu.edu.ua Лаборант кафедри E-mail: moz@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного четверга Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни - є професійна супервізія та інтервізія як специфічні форми фахової підтримки психолога, що спрямовані на підвищення якості надання психологічної допомоги, розвиток професійної ідентичності спеціаліста та забезпечення етичного стандарту його діяльності.

Мета дисципліни: є формування у здобувачів системного уявлення про супервізію та інтервізію як ключового інструменту професійного розвитку психолога, засвоєння основних моделей, функцій, принципів та етичних стандартів супервізійної та інтервізійної взаємодії, а також розвиток навичок участі в індивідуальних, групових і колегіальних формах супервізії та інтервізії з метою забезпечення якості психологічної допомоги, саморефлексії, профілактики професійного вигорання та підтримки професійної ідентичності.

Завдання дисципліни:

1. Ознайомити здобувачів із теоретичними засадами супервізійної практики: історією становлення, основними поняттями, цілями, функціями та видами супервізії та інтервізії.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

2. Сформувати уявлення про моделі супервізії та інтервізії, їх специфіку, цільове призначення, етапи застосування та можливості адаптації в різних напрямках психологічної практики.
3. Розвинути розуміння професійної ролі супервізора та супервізованого, а також особливостей взаємодії між ними, включаючи феномени переносу, контрпереносу, опору та паралельних процесів.
4. Навчити розрізняти й обґрунтовувати вибір форм супервізії (індивідуальна, групова, колегіальна) та інтервізії, оцінювати їх ефективність та доцільність у конкретних професійних ситуаціях.
5. Ознайомити здобувачів з етичними принципами супервізійної та інтервізійної практики, питаннями конфіденційності, меж супервізійного процесу, компетентності супервізора та інформованої згоди.
6. Сприяти розвитку навичок саморефлексії, усвідомленості, готовності до участі в супервізійному процесі як складової безперервного професійного розвитку.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

1. Основні поняття, принципи, завдання, функції та форми супервізії й інтервізії в психологічній практиці.
2. Теоретичні підходи до моделювання супервізійної взаємодії та класифікації супервізійних моделей (розвиваючої, клінічної, психодинамічної, модель розвитку тощо).
3. Особливості індивідуальної, групової, колегіальної супервізії та інтервізії, критерії ефективності їх застосування в різних професійних контекстах.
4. Принципи професійної етики в супервізійній та інтервізійній взаємодії: конфіденційність, інформована згода, відповідальність, межі впливу.
5. Психологічні механізми, які впливають на динаміку взаємодії супервізора і супервізованого та в інтервізійній групі: опір, тривога, перенос і контрперенос, паралельні процеси.

Вміти:

1. Визначати мету й фокус супервізійної та інтервізійної взаємодії відповідно до запиту та етапу професійного розвитку психолога.
2. Розпізнавати динаміку супервізійного та інтервізійного процесу, включаючи прояви опору, тривоги чи переносу, й обирати відповідні стратегії реагування.
3. Обирати та обґрунтовувати доцільність використання різних моделей і форм супервізії та інтервізії залежно від фахової ситуації.
4. Брати участь у супервізії та інтервізії з позиції професійної рефлексії та етичної відповідальності.
5. Аналізувати супервізійні кейси, формулювати професійні труднощі й визначати способи їх опрацювання через супервізійний процес.
6. Дотримуватись етичних стандартів у взаємодії як у ролі супервізора, члена інтервізійної групи та супервізованого.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання.

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій; практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання.

Лекція.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Практичні заняття: словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації); практичні методи: виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять; самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Супервізія та інтервізія: загальні поняття.

Відмінність супервізії та інтервізії. Загальне поняття про супервізію та інтервізії. Положення про супервізію. Історія супервізії: український та зарубіжний досвід. Основні поняття, цілі, функції, задачі, складові (фокуси) супервізорської системи та системи взаємодії. Обов'язки та функції супервізора. Значення супервізії та інтервізії у підготовці практичних психологів. Особливості взаємодії супервізора та супервізованого та між членами інтервізійної групи. Завдання супервізії. Відмінності супервізії від інших напрямів допомоги. Відмінності інтервізії від інших напрямів допомоги. Роль супервізора та задачі супервізії. Інтерпретація в аналізі та «переклад» у супервізії.

Тема 2. Рівні, види, варіанти й форми супервізії.

Різновиди супервізії з огляду на особливості взаємодії супервізора і супервізованого: очна «жива», заочна та очно-заочна форми. Поняття групової супервізії. Особливості проведення групової супервізії та її відмінність від діяльності інтервізійної групи. Основні завдання, які вирішує групова супервізія та інтервізія. Методи групової супервізії. Переваги, недоліки та види групової супервізії. Фази групової супервізії.

Тема 3. Моделі супервізії та інтервізії.

Розвиваюча модель. Клінічна модель. Специфічно орієнтована модель. Підтримуюча модель. Вісконсінський тренінговий проект з клінічної супервізії. Психодинамічна модель. Модель розвитку вмінь. Модель сімейної терапії. Модель розвитку. Модель розвитку за К. Столтенбергом. Моделі розвитку за К. Лонганбіллом, Е. Харді, Дж. Делворсом. Змішана модель Д. Пауела. Модель для практики.

Тема 4. Особливості взаємодії супервізора та супервізованого.

Значення супервізорських відносин. Фактори, що впливають на супервізорські взаємини. Опір (тривога) супервізованого та стратегії подолання опору. Типи опору. Паралельні процеси. Перенос та контрперенос у взаєминах між супервізором та супервізованим. Вплив супервізора на результат супервізії. Особливості взаємодії в інтервізійній групі.

Тема 5. Етичні принципи супервізії та інтервізії.

Етичний кодекс супервізора. Загальна компетентність супервізора. Компетентність супервізора. Конфіденційність. Відповідальність. Інформована згода. Захист прав клієнта та супервізованого. Межі супервізії. Гнучкість супервізора. Етична взаємодія в інтервізійній групі.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі: навч. посіб. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. – 396 с.
2. Максименко С. Д. Психологічна супервізія: навч. посіб. Київ: Кондор, 2020.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

3. Мушкевич М. І. Супервізія : навч. посіб. / Волинський національний університет імені Лесі Українки, факультет психології, кафедра практичної психології та психодіагностики. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 188 с.
4. Психотерапія за Габбардом: посібник: 2-е видання / за ред. Голлі Крісп, Глена О. Габбарда. Видавництво: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». 2024. 912 с.
5. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів-порадників для супервізорів (наставників). USAID. 2018. – 60 с.
6. Супервізія в соціальній роботі : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Ю. В. Підвальна ; [рец.: Кравченко О. О., Коляда Н. М., Стойка В. О.]. Умань : Візаві, 2022. 102 с.
7. Ушакова І. В. Супервізія : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. 228 с.

Додаткова:

1. Casement, P. On Learning from the Patient. London : Routledge, 2002. 160 с.
2. Ciesielski, R. The Integrative Model of Reflective Team Supervision in Positive Psychotherapy // The Global Psychotherapist. 2023. Vol. 3, No. 1. P. 80–86.
3. Davys, A., Beddoe, L. Best Practice in Professional Supervision: A Guide for the Helping Professions. 2nd ed. London : Jessica Kingsley Publishers, 2020. 288 p.
4. Hawkins, P., Shohet, R. Supervision in the Helping Professions / Peter Hawkins, Robin Shohet. 4th ed. Maidenhead : Open University Press, 2012. 304 p. (Supervision in Context).
5. O'Donoghue, K., Engelbrecht, L. (ред.) The Routledge International Handbook of Social Work Supervision. London : Taylor & Francis, 2021. 702 с.
6. Todd, T. C., Storm, C. L. (ред.) The Complete Systemic Supervisor: Context, Philosophy, and Pragmatics. Гобокен : Wiley, 2014. 464 с.
7. Зливков В. Л. Специфіка організації балінтовських груп // Тези доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінг» (8–9 квітня 2021 року). Умань–Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2021. С. 27–29.
8. Синишина В. М. Формування рефлексивного потенціалу майбутніх психологів // Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2021. Вип. 9. С. 229–235.

Інформаційні ресурси:

1. Актуальні проблеми психології». Наукові праці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Режим доступу: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. Режим доступу: <http://psylib.kiev.ua/>
4. American Psychologist. Journal of American Psychological Association. Режим доступу: <https://www.apa.org/pubs/journals/amp/>
5. Journal of Personality and Social Psychology. Journal of American Psychological Association. Режим доступу: <https://www.apa.org/pubs/journals/psp/>
6. Science: (AAAS). Режим доступу: <http://www.sciencemag.org>
7. Taylor & Francis. Режим доступу: <http://www.informaworld.com>
8. ScienceDirect. Режим доступу: www.sciencedirect.com

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань, оцінювання виконання індивідуального завдання;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь на занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь на занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь на занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь на занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.
---------------------	---

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
- самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка презентації для захисту індивідуального завдання.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання,

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

заліку тощо;

- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнень:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.